



บทความวิจัย

เรื่อง อิทธิพลของสถาปัตยกรรมจีนที่มีผลต่อสถาปัตยกรรมไทย : กรณีศึกษาสถาปัตยกรรมเจดีย์จีน
7 ชั้น ที่วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี

โดย

นางสาวศวรรษา ใจชาญสุขกิจ

รหัสนักศึกษา 05530690

เสนอ

อาจารย์สุพิชฌาย์ แสงสุขเอี่ยม

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ

สาขาเอเชียศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2556

หัวข้อบทความวิจัย “อิทธิพลของสถาปัตยกรรมจีนที่มีผลต่อสถาปัตยกรรมไทย : กรณีศึกษา
สถาปัตยกรรมเจดีย์จีน 7 ชั้น ที่วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี”

ชื่อผู้วิจัย นางสาวศรรรยา ใจชาญสุขกิจ รหัสนักศึกษา 05530690

เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ สุพิชญ์ แสงสุขเยี่ยม

ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนออิทธิพลของสถาปัตยกรรมจีนที่มีอิทธิพลต่อสถาปัตยกรรมไทย ซึ่งมี
ขอบเขตการศึกษาเจดีย์จีน 7 ชั้น ที่วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี จากการศึกษาพบว่า
สถาปัตยกรรมเจดีย์จีน 7 ชั้น ที่วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี ได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมจีน
ซึ่งเข้ามาในสมัยรัตนโกสินทร์ ช่วงรัชกาลที่ 2-3 ทั้งด้านโครงสร้างของสถาปัตยกรรม และการ
ตกแต่งสถาปัตยกรรม

คำสำคัญ สถาปัตยกรรมจีน/ถ้ำเขาน้อย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
สารบัญ.....	ข
สารบัญภาพประกอบ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ง
บทนำ.....	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
- สมมติฐานของการวิจัย.....	4
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
- ขอบเขตของการวิจัย.....	4
- วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ผลการวิจัย.....	10
สรุปผลการวิจัย.....	24
บรรณานุกรม	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 เจดีย์ชั้นที่ 1 ในวัดถ้ำเขาน้อย.....	14
2 เจดีย์ชั้นที่ 2 ในวัดถ้ำเขาน้อย.....	15
3 เจดีย์ชั้นที่ 3 ในวัดถ้ำเขาน้อย.....	16
4 เจดีย์ชั้นที่ 4 ในวัดถ้ำเขาน้อย.....	16
5 เจดีย์ชั้นที่ 5 ในวัดถ้ำเขาน้อย.....	17
6 เจดีย์ชั้นที่ 6 ในวัดถ้ำเขาน้อย.....	17
7 เจดีย์ชั้นที่ 7 ในวัดถ้ำเขาน้อย.....	18
8 เจดีย์ชั้น 7 ชั้น ในวัดถ้ำเขาน้อย.....	18
9 พระโพธิสัตว์กวนอิม (อวโลกิเตศวร).....	19
10 พระพุทธรูปปางนาคปรกและป่าเลไลยก์.....	19
11 พระพุทธรูปปางห้ามแก่นจันทร์(1).....	20
12 พระพุทธรูปปางห้ามแก่นจันทร์(2).....	21
13 พระพุทธรูปปางประทานอภัย.....	21
14 พระพุทธรูปปางสมาธิ.....	21
15 พระบรมสารีริกธาตุ.....	22

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงการเปรียบเทียบการจัดวางรูปเคารพและคติมณฑลมหายาน.....	22

บทนำ

วัดถ้ำเขาน้อยเป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่งในฝายอนัมนิกาย ตั้งอยู่ในตำบลม่วงชุม อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ห่างจากถนนแสงชูโตเข้าทางเขื่อนท่าม่วง ประมาณ 5 กิโลเมตร ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2426 โดยมี พระหลวงปู่แห็ง (ก๊กเง็ง) เป็นพระจีนมาพำนักเป็นรูปแรก ต่อมายังมีพระจีนอีก 2 รูปมาปกครองดูแล จากนั้น พระอาจารย์เตี้ยบ่อ ซึ่งเป็นพระสงฆ์มหานิกาย ฝายอนัมนิกาย (ญวน) มาบูรณะดูแลต่อจนเจริญรุ่งเรืองสวยงามมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลาเร็วกว่าปีมาแล้ว

ภายในวัดประกอบไปด้วยวิหาร ด้านในมีรูปสมมุติขององค์พระโพธิสัตว์ที่มีร่างกายอ้วนท้วนสมบูรณ์ ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส พระหัตถ์ขวาถือลูกประคำ ตามประวัติกล่าวว่า ท่านมีลักษณะเบิกบานใจเป็นสุขอยู่ตลอดเวลา ไปที่ใดจะมียามใหญ่ติดไปด้วยบรรจของเล่นจำนวนมากสำหรับเด็กๆ จึงได้รับฉายาว่า “หลวงพ่อยามใหญ่” ทางด้านขวาและซ้ายมือของท่านจะเป็นที่ประดิษฐานรูปปั้น 18 อรหันต์ ซึ่งแต่ละองค์เป็นตัวแทนแห่งปริศนาธรรมตามตำนานของอนัมนิกายของจีนโบราณ ที่วิหารกลางเป็นที่ประดิษฐานพระกวนอิมโพธิสัตว์ หรือพระอวโลกิเตศวรภาคหนึ่ง ที่เชื่อกันว่า เป็นพระผู้คอยสอดส่องสดับตรับฟังเสียงทุกข์ของสรรพสัตว์ เพื่อปลดปล่อยให้พ้นทุกข์ ผู้มากราบไหว้ขอพรจากองค์กวนอิม มักได้สมปรารถนา ด้านหลังมีวิหารพระพุทธเจ้า 5 พระองค์ตามแบบมหานิกาย ถัดไปเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปท่าจำลอง ถัดขึ้นไปเป็นพระเจดีย์สี่เหลี่ยมหรือ บ่วงสุกเถาหมายถึง เจดีย์หมื่นพระองค์ ด้านหน้าพระเจดีย์เป็นทิวทัศน์ของแม่น้ำแม่กลอง ด้านหลังพระเจดีย์ เป็นวิวทุ่งนา เขียวขจี ที่ผู้มาเยือนสามารถเพลิดเพลินกับทิวทัศน์รอบด้านที่งดงาม และเห็นสภาพความเป็นอยู่ของชาวม่วงชุม และเมืองท่าม่วง เจดีย์ชั้น 7 ชั้น หรือเก๋งจีนในวัดถ้ำเขาน้อย เป็นเจดีย์ 8 เหลี่ยม 7 ชั้น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ชั้นที่ 1 ผนังภายนอกประดับด้วยกระเบื้องโมเสก (mosaic) เเจาะผนังเป็นซุ้มประตูโค้ง หน้าซุ้มประตูตกแต่งด้วยตุ๊กตาหินรูปสิงห์ เนื้อช่องซุ้มประตูมีป้ายเขียนด้วยอักษรภาษาจีน ผนังภายในประดับด้วยกระเบื้องดินเผาปูนตำรูปพระพุทธเจ้าปางมารวิชัยลงสี ภายในบรรจุรูปปั้นพระโพธิสัตว์กวนอิมพันมือ และมีการเจาะซุ้มหน้าต่าง 2 ซุ้มซึ่งบรรจุรูปปั้นเทพตามความเชื่อของจีน

ชั้นที่ 2 ผนังซุ้มประตูโค้ง 2 ด้าน และซุ้มหน้าต่างโค้งทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยกระเบื้องโมเสกรูปดอกไม้ภายในกรอบสี่เหลี่ยมสีฟ้าด้านละ 4 รูป ผนังประดับกระเบื้องสีขาว ผนังภายใน

ประดับด้วยกระเบื้องดินเผาปูนตำรูปพระพุทธเจ้าปางมารวิชัยลงสี ข้างซุ้มประตูทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยโมเสกรูปนักปราชญ์จีนในกรอบสี่เหลี่ยม ภายในบรรจุพระพุทธรูปสำริดปางนางปรก และพระพุทธรูปสำริดปางป่าเลไลยก์ ด้านหน้ามีรูปสำริดรูปลิงไห้วและช้างหมอบ

ชั้นที่ 3 ผนังซุ้มประตูโค้ง 2 ด้าน และซุ้มหน้าต่างโค้งทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยกระเบื้องโมเสกรูป ดอกไม้ภายในกรอบสี่เหลี่ยมสีฟ้าด้านละ 4 รูป ผนังประดับกระเบื้องสีขาว ผนังภายในประดับด้วยกระเบื้องดินเผาปูนตำรูปพระพุทธเจ้าปางมารวิชัยลงสี ข้างซุ้มประตูทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยโมเสกรูปนักปราชญ์จีนในกรอบสี่เหลี่ยม ภายในบรรจุพระพุทธรูปทองเหลืองปางห้ามแก่นจันทร์

ชั้นที่ 4 ผนังซุ้มประตูโค้ง 2 ด้าน และซุ้มหน้าต่างโค้งทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยกระเบื้องโมเสกรูป ดอกไม้ภายในกรอบสี่เหลี่ยมสีฟ้าด้านละ 4 รูป ผนังประดับกระเบื้องสีขาว ผนังภายในประดับด้วยกระเบื้องดินเผาปูนตำรูปพระพุทธเจ้าปางมารวิชัยลงสีและตัดเส้นขอบด้วยสีทอง ข้างซุ้มประตูทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วย โมเสกรูปนักบวชจีนในกรอบสี่เหลี่ยม ภายในบรรจุพระพุทธรูปทองเหลืองปางห้ามแก่นจันทร์

ชั้นที่ 5 ผนังซุ้มประตูโค้ง 2 ด้าน และซุ้มหน้าต่างโค้งทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยกระเบื้องโมเสกรูปดอกไม้ภายในกรอบสี่เหลี่ยมสีฟ้าด้านละ 4 รูป ผนังประดับกระเบื้องสีขาว ผนังภายในประดับด้วยกระเบื้องดินเผาปูนตำรูปพระพุทธเจ้าปางมารวิชัยลงสีและตัดเส้นขอบด้วยสีทอง ข้างซุ้มประตูทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วย โมเสกรูปนักบวชจีนในกรอบสี่เหลี่ยม ภายในบรรจุพระพุทธรูปทองเหลืองปางประทานอภัย

ชั้นที่ 6 ผนังซุ้มประตูโค้ง 2 ด้าน และซุ้มหน้าต่างโค้งทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยกระเบื้องโมเสกรูป ดอกไม้ภายในกรอบสี่เหลี่ยมสีฟ้าด้านละ 4 รูป ผนังประดับกระเบื้องสีขาว ผนังภายในประดับด้วยกระเบื้องดินเผาปูนตำรูปพระพุทธเจ้าปางมารวิชัยลงสีและตัดเส้นขอบด้วยสีทอง ข้างซุ้มประตูทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยโมเสก รูปแจกันดอกไม้ที่วางอยู่บน โต๊ะในกรอบสี่เหลี่ยม ภายในบรรจุพระพุทธรูปทองเหลืองปางสมาธิ

ชั้นที่ 7 ผนังซุ้มประตูโค้ง 2 ด้าน และซุ้มหน้าต่างโค้งทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยกระเบื้องโมเสครูป ดอกไม้ภายในกรอบสี่เหลี่ยมสีฟ้าด้านละ 4 รูป ผนังประดับกระเบื้องสีขาว ผนังภายในประดับด้วยกระเบื้องดินเผาปูนดำรูปพระพุทธรูปปางมารวิชัยลงสีและตัดเส้นขอบด้วยสีทอง ซ้ำซุ้มประตูทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยโมเสครูปแจกันดอกไม้ที่วางอยู่บนโต๊ะในกรอบสี่เหลี่ยม ภายในมีแท่นปูนหกเหลี่ยมประดับด้วยกระเบื้องหลากสีด้านบนมีตู้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ รอบแท่นวาง 2 ด้าน มีรูปปั้นเทพเจ้าเงินและรูปปั้นพระสงฆ์

ทั้งนี้เจดีย์จีน (塔:Tǎ) เป็นสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของจีน มักใช้ในศาสนาตั้งแต่สมัยโบราณ เจดีย์จีนได้รับการยกย่องเป็นสถาปัตยกรรมที่งดงาม มีบทกวีที่มีชื่อเสียงมากในประวัติศาสตร์จีนกล่าวถึงเจดีย์จีนเจดีย์จีนสร้างขึ้นในปี พ.ศ.1588 ในช่วงราชวงศ์ซ่งมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ภายหลังจากมีการบูรณะเจดีย์มีวิวัฒนาการมาจากเจดีย์จากชมพูทวีป โครงสร้างหลุมฝังศพเหมือนที่พระธาตุศักดิ์สิทธิ์สามารถเก็บไว้ที่ปลอดภัยและเคารพ โครงสร้างสถาปัตยกรรมของเจดีย์ได้กระจายไปทั่วเอเชียและโครงสร้างรูปโดมเดิมของเจดีย์จากอินเดียที่ได้รับการผสมกับการออกแบบของอาคารเก่าแก่ของจีนที่จะสร้างรูปทรงของเจดีย์จีน วัตถุประสงค์ดั้งเดิมเจดีย์เป็นสถูปและกัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์โดย นักเผยแผ่ศาสนาพุทธ ผู้แสวงบุญ ผู้ปกครองและผู้ที่ยกย่องพระธาตุ โครงสร้างฐานเจดีย์จีนที่เก่าแก่ที่สุดเป็นตารางและฐานกลม โดยศตวรรษที่ 5-10 จีนเริ่มสร้างฐานเจดีย์แบบแปดเหลี่ยม เจดีย์ถูกสร้างขึ้นจากอิฐและหินและมีชายคาค่อยๆ ไล่ระดับ มีการทำเครื่องหมายในแต่ละชั้นและมีส่วนของผนังที่เปิดบางส่วน ในสมัยต่อมาวัสดุที่ใช้เริ่มมีการใช้ไม้ หิน และเหล็ก ซึ่งในสมัยราชวงศ์ฮั่นเป็นสมัยที่มีสถาปัตยกรรมเจดีย์ของจีนชัดเจนที่สุด

จากการพิจารณาสถาปัตยกรรมเจดีย์ 7 ชั้นที่วัดถ้ำเขาน้อยเปรียบเทียบกับเจดีย์แบบจีน ทำให้ทราบว่าเจดีย์ 7 ชั้นที่วัดถ้ำเขาน้อยได้สร้างตามแบบสถาปัตยกรรมจีน การตกแต่งสถาปัตยกรรมมีการนำศิลปะในประเทศไทยมาผสมผสานทั้งรูปแบบและแนวความคิด ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสถาปัตยกรรมเจดีย์ 7 ชั้น ณ วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีการผสมผสานรูปแบบและแนวความคิดของศิลปะจีนและไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของสถาปัตยกรรมเจดีย์จีน 7 ชั้นในวัดจีนที่วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบสถาปัตยกรรมจีนของวัดจีนในประเทศจีน และวัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี

สมมติฐานของงานวิจัย

ถ้าสถาปัตยกรรมจีนเข้ามาในประเทศไทยในช่วงรัชกาลที่ 2-3 ดังนั้นเจดีย์ 7 ชั้นที่วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี จึงได้รับอิทธิพลมาจากสถาปัตยกรรมจีนในช่วงรัชกาลที่ 2-3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความเป็นมาของสถาปัตยกรรมเจดีย์จีน 7 ชั้นในวัดจีนที่วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี
2. ทำให้ทราบถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมจีนของวัดจีนในประเทศจีน และวัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาความเป็นมาและรูปแบบสถาปัตยกรรมเจดีย์จีน 7 ชั้น ที่วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี โดยเปรียบเทียบกับสถาปัตยกรรมจีนในประเทศจีน และศิลปกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมจีนของวัดจีนทั้งในประเทศจีนและในประเทศไทย
2. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมจีนของวัดจีนทั้งในประเทศจีนและในประเทศไทย ทั้งเอกสารภาษาไทยและสื่ออิเล็กทรอนิกส์
3. สำรวจสถาปัตยกรรมและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในวัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี
4. วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบรูปแบบสถาปัตยกรรมจีนในประเทศจีน และศิลปกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้อง กับสถาปัตยกรรมเจดีย์จีน 7 ชั้น ที่วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี
5. สรุปข้อมูลการเปรียบเทียบรูปแบบสถาปัตยกรรมจีนในประเทศจีน และศิลปกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้อง กับสถาปัตยกรรมเจดีย์จีน 7 ชั้น ที่วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี
6. เรียบเรียงผลการศึกษาในรูปแบบของบทความวิจัย

บททวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานศึกษาด้านประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และความเชื่อ ที่ส่งผลให้เกิดงานสถาปัตยกรรมจีนในประเทศไทย

ณัฐวุฒิ สังข์ต้อง. การค้ากับต่างประเทศสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ไทยมีการค้าขายกับต่างประเทศ.[ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <https://sites.google.com/site/nattawutsongtong/hnwy-kar-reiyn-ru-thi-2/5-kar-kha-kab-tang-prathes-ni-smay-ratnkosinth-txn-tn-thiy-mi-kar-khakhay-kab-tang-prathe>.

บทความนี้กล่าวถึงการค้าขายของไทยกับต่างประเทศในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกจนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งคู่ค้าที่สำคัญในช่วงนี้คือพ่อค้าชาวจีน อันเป็นผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และความคิดความเชื่อของจีนมาสู่ไทย

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอุดรธานี เขียนบทความออนไลน์เรื่อง “อนัมนิกาย” กล่าวถึงความเป็นมาของอนัมนิกายและวัดญวนในประเทศไทยทั้งในช่วงก่อนกรุงรัตนโกสินทร์ และในสมัยรัตนโกสินทร์ซึ่งได้กล่าวถึงการเคลื่อนย้ายชาวญวนจากจังหวัดกาญจนบุรีในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้มาเชื่อมโยงกับสถาปัตยกรรมจีนของวัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี

SIAM1932. (2553). มาเรียนรู้ชาวไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยว่ามีจำนวนเท่าไรและประวัติการอพยพชาวจีนมาประเทศไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.oknation.net/blog/SIAM1932/2010/01/24/entry-1>.

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงการอพยพของชาวจีนตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ และการติดต่อค้าขายระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ตลอดจนชาวจีนภูมิภาคต่างๆที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานศึกษาด้านสถาปัตยกรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมจีน

ไชแสง สุชะวัตนะ. การศึกษาอิทธิพลของสถาปัตยกรรมจีนที่มีต่อสถาปัตยกรรมในประเทศไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

บทความวิจัยเรื่องนี้กล่าวถึงการศึกษาสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลมาจากสถาปัตยกรรมจีน โดยเน้นเรื่องรูปทรงของอาคาร การตกแต่งตัวอาคารทั้งภายในและภายนอก และผังบริเวณของสถานที่ด้วยศิลปกรรมและวัตถุแบบจีน ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยและชาวจีนตั้งแต่สมัยโบราณกาลจนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นสาเหตุของอิทธิพลของสถาปัตยกรรมจีนที่มีต่อสถาปัตยกรรมไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

ไชแสง สุชะวัตนะ. วัดพุทธศาสนาที่ได้รับอิทธิพลศิลปะจีนในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงการศึกษาอิทธิพลของสถาปัตยกรรมจีนที่มีต่อสถาปัตยกรรมในประเทศไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และการวิจัยเพื่อทราบปีที่สร้างและปฏิสังขรณ์พระอารามที่มีลักษณะสถาปัตยกรรมเลียนแบบจีนในตอนปลายรัชกาลรัชกาลที่ 2 และตลอดรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยใช้วิธีนำวลิตายของโบราณวัตถุสถานมาเปรียบเทียบ วิวัฒนาการไปกำหนดหาอายุของวัดต่างๆ ผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบสถาปัตยกรรมจีนของวัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี

อชิรัชฎ์ ไชยพจน์พานิช. อิทธิพลศิลปะจีนในงานจิตรกรรมแบบนอกอย่างสมัยรัชกาลที่ 3.

มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.

บทความวิจัยเรื่องนี้กล่าวถึงอิทธิพลของศิลปะจีนผ่านวัฒนธรรมที่มากับการติดต่อค้าขายกันระหว่างไทยและจีนในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้น งานวิจัยนี้กล่าวถึงรูปแบบของสถาปัตยกรรมทั้งในทางโครงสร้าง รายละเอียดต่างๆ ได้แก่ หน้าบัน หลังคากระเบื้องเคลือบ บานประตูและบานหน้าต่าง ภาพจิตรกรรมฝาผนัง ตลอดจนลวดลายบนภาชนะเครื่องเคลือบและตุ๊กตาเคลือบ ซึ่งในงานวิจัยนี้ใช้วัดไทยในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นเป็นกรณีศึกษา

อรศิริ ปาณินท์. การศึกษาเปรียบเทียบวัดจีนในกรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533.

บทความวิจัยเรื่องนี้กล่าวถึงการศึกษาเปรียบเทียบสถาปัตยกรรมของวัดพุทธศาสนา มหายานแบบจีนที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมไทย โดยนำวัฒนธรรมจีน ความเชื่อของจีนเรื่องเทพต่างๆ ลักษณะสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของจีน และการตั้งถิ่นฐานของคนจีนในประเทศไทย มาใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบ

China Academy of Architecture. Ancient Chinese architecture. China Building

Industry Press, 2525.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงความเป็นมา รูปแบบ และโครงสร้างของสถาปัตยกรรมจีนแบบโบราณ ซึ่งศึกษาจากแหล่งโบราณสถานที่ยุคค้นพบในประเทศจีน ตั้งแต่สถาปัตยกรรมในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตลอดจนในสมัยราชวงศ์ต่างๆของจีน อาทิเช่น พระราชวัง สถานที่ทางศาสนา สวนจีนโบราณ เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่ผู้ศึกษาสนใจ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างรูปแบบสถาปัตยกรรมเจดีย์ที่วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี และสถาปัตยกรรมเจดีย์จีนโบราณได้

Wikipedia. **Chinese Pagoda.** [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: http://en.wikipedia.org/wiki/Ceifeng_Pagoda.

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงความเป็นมาและลักษณะของเจดีย์จีนในสมัยต่างๆ ตลอดจนวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างเจดีย์ รวมทั้งตัวอย่างเจดีย์จีนในสมัยต่างๆ ซึ่งมีความนิยมใช้วัสดุที่แตกต่างกันตามยุคสมัย

Wikipedia. **Chinese Architecture.** [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: http://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_architecture.

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงความเป็นมาของสถาปัตยกรรมจีนซึ่งมีอิทธิพลต่อสถาปัตยกรรมของหลายประเทศในทวีปเอเชีย อีกทั้งกล่าวถึงโครงสร้างของสถาปัตยกรรมจีน วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง ประเภทของสถาปัตยกรรมจีน ทั้งของสามัญชน ของจักรพรรดิ และศาสนา ตลอดจนการวางผังเมืองและแบบจำลองสถาปัตยกรรมจีนในรูปแบบต่างๆ

ผลการวิจัย

ลักษณะทางสถาปัตยกรรมและการตกแต่ง

เจดีย์จีนภายในวัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี เป็นเจดีย์รูปทรงหลังคาแปดเหลี่ยมจำนวน 7 ชั้น ซึ่งมีลักษณะดังนี้

ชั้นที่ 1 ผนังภายนอกประดับด้วยกระเบื้องโมเสก (mosaic) เจาะผนังเป็นซุ้มประตูโค้ง หน้าซุ้มประตูตกแต่งด้วยตุ๊กตาหินรูปสิงห์เหนือช่องซุ้มประตูมีป้ายเขียนด้วยอักษรภาษาจีน (ภาพที่ 1) ผนังภายในประดับด้วยกระเบื้องดินเผาบุรูปพระพุทธรูปปางมารวิชัยลงสี ภายในบรรจุรูปปั้นพระโพธิสัตว์กวนอิมพันมือ และมีการเจาะซุ้มหน้าต่าง 2 ซุ้มซึ่งบรรจุรูปปั้นเทพตามความเชื่อของจีน



ภาพที่ 1 เจดีย์ชั้นที่ 1 ในวัดถ้ำเขาน้อย

ที่มา: ศวรรรยา ใจชาญสุขกิจ. วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี. ถ่ายวันที่ 28 กรกฎาคม 2556.

ชั้นที่ 2 ผนังซุ้มประตูโค้ง 2 ด้าน และซุ้มหน้าต่างโค้งทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยกระเบื้องโมเสครูปดอกไม้ภายในกรอบสี่เหลี่ยมสีฟ้าด้านละ 4 รูป ผนังประดับกระเบื้องสีขาว ผนังภายในประดับด้วยกระเบื้องดินเผาปูนดำรูปพระพุทธเจ้าปางมารวิชัยลงสี ข้างซุ้มประตูทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยโมเสกรูปนักปราชญ์จีนในกรอบสี่เหลี่ยม ภายในบรรจุพระพุทธรูปสำริดปางนาคปรก และพระพุทธรูปสำริดปางป่าเลไลยก์ พระหัตถ์ซ้ายขวาวางคว่ำบนพระชานุ พระหัตถ์ขวาวางหงายบนพระชานุ มีรูปช้างหมอบใช้วงจับกระบองน้ำ และ อีกด้านหนึ่งมีลึงถือรวงผึ้งถวย



ภาพที่ 2 เจดีย์ชั้นที่ 2 ในวัดถ้ำเขาน้อย

ที่มา: สวรรษา ใจชาญสุขกิจ. วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี. ถ่ายวันที่ 28 กรกฎาคม 2556.

ชั้นที่ 3 ผนังซุ้มประตูโค้ง 2 ด้าน และซุ้มหน้าต่างโค้งทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยกระเบื้องโมเสกรูป ดอกไม้ภายในกรอบสี่เหลี่ยมสีฟ้าด้านละ 4 รูป ผนังประดับกระเบื้องสีขาว ผนังภายในประดับด้วยกระเบื้องดินเผาปูนดำรูปพระพุทธเจ้าปางมารวิชัยลงสี ข้างซุ้มประตูทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยโมเสกรูปพระโพธิธรรม หรือ ตักม้อในกรอบสี่เหลี่ยม ภายในบรรจุพระพุทธรูปทองเหลืองปางห้ามแก่นจันทร์



ภาพที่3 เจดีย์ชั้นที่ 3 ในวัดถ้ำเขาน้อย

ที่มา: ศวรรรยา ใจชาญสุขกิจ. วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี. ถ่ายวันที่ 28 กรกฎาคม 2556.

ชั้นที่ 4 ผนังซุ้มประตูโค้ง 2 ด้าน และซุ้มหน้าต่างโค้งทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยกระเบื้องโมเสครูป ดอกไม้ภายในกรอบสี่เหลี่ยมสีฟ้าด้านละ 4 รูป ผนังประดับกระเบื้องสีขาว ผนังภายในประดับด้วยกระเบื้องดินเผาปูนดำรูปพระพุทธเจ้าปางมารวิชัยลงสีและตัดเส้นขอบด้วยสีทอง ข้างซุ้มประตูทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วย โมเสครูปนักบวชจีนในกรอบสี่เหลี่ยม ภายในบรรจุพระพุทธรูปทองเหลืองปางห้ามแก่นจันทร์



ภาพที่4 เจดีย์ชั้นที่ 4 ในวัดถ้ำเขาน้อย

ที่มา: ศวรรรยา ใจชาญสุขกิจ. วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี.ถ่ายวันที่ 28 กรกฎาคม 2556.

ชั้นที่ 5 ผนังซุ้มประตูโค้ง 2 ด้าน และซุ้มหน้าต่างโค้งทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยกระเบื้องโมเสครูปดอกไม้ภายในกรอบสี่เหลี่ยมสีฟ้าด้านละ 4 รูป ผนังประดับกระเบื้องสีขาว ผนังภายในประดับด้วยกระเบื้องดินเผาปูนตำรูปพระพุทธเจ้าปางมารวิชัยลงสีและตัดเส้นขอบด้วยสีทอง ข้างซุ้มประตูทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วย โมเสกรูปนักบวชจีนในกรอบสี่เหลี่ยม ภายในบรรจุพระพุทธรูปทองเหลืองปางประทานอภัย



ภาพที่ 5 เจดีย์ชั้นที่ 5 ในวัดถ้ำเขาน้อย

ที่มา: สวรรรยา ใจชาญสุขกิจ. วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี. ถ่ายวันที่ 28 กรกฎาคม 2556.

ชั้นที่ 6 ผนังซุ้มประตูโค้ง 2 ด้าน และซุ้มหน้าต่างโค้งทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยกระเบื้องโมเสครูป ดอกไม้ภายในกรอบสี่เหลี่ยมสีฟ้าด้านละ 4 รูป ผนังประดับกระเบื้องสีขาว ผนังภายในประดับด้วยกระเบื้องดินเผาปูนตำรูปพระพุทธเจ้าปางมารวิชัยลงสีและตัดเส้นขอบด้วยสีทอง ข้างซุ้มประตูทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยโมเสก รูปแจกันดอกไม้ที่วางอยู่บนโต๊ะในกรอบสี่เหลี่ยม ภายในบรรจุพระพุทธรูปทองเหลืองปางสมาธิ



ภาพที่ 6 เจดีย์ชั้นที่ 6 ในวัดถ้ำเขาน้อย

ที่มา: สวรรยา ใจชาญสุขกิจ. วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี. ถ่ายวันที่ 28 กรกฎาคม 2556.

ชั้นที่ 7 ผนังซุ้มประตูโค้ง 2 ด้าน และซุ้มหน้าต่างโค้งทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยกระเบื้องโมเสครูป ดอกไม้ภายในกรอบสี่เหลี่ยมสีฟ้าด้านละ 4 รูป ผนังประดับกระเบื้องสีขาว ผนังภายในประดับด้วยกระเบื้องดินเผาปูนดำรูปพระพุทธเจ้าปางมารวิชัยลงสีและตัดเส้นขอบด้วยสีทอง ซ้ำซุ้มประตูทั้ง 2 ด้าน ประดับด้วยโมเสกรูปแจกันดอกไม้ที่วางอยู่บนโต๊ะในกรอบสี่เหลี่ยม ภายในมีแท่นปูนหกเหลี่ยมประดับด้วยกระเบื้องหลากสีด้านบนมีตู้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ รอบแท่นวาง 2 ด้าน มีรูปปั้นเทพเจ้าเงินและรูปปั้นพระสงฆ์



ภาพที่ 7 เจดีย์ชั้นที่ 7 ในวัดถ้ำเขาน้อย

ที่มา: สวรรรยา ใจชาญสุขกิจ. วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี. ถ่ายวันที่ 28 กรกฎาคม 2556.

กล่าวโดยสรุปคือเจดีย์ทั้ง 7 ชั้นภายนอกมีการตกแต่งด้วยกระเบื้องโมเสครูปดอกไม้ มีการเจาะซุ้มประตูและหน้าต่างแบบโค้งด้านบนจำนวนอย่างละ 2 ซุ้มในทิศตรงข้ามกัน การตกแต่งภายในเจดีย์มีการปูกระเบื้องดินเผาปูนดำภาพปางมารวิชัยลงสี นอกจากนี้มีการประดับกระเบื้องโมเสคที่มีลวดลายแตกต่างกันดังต่อไปนี้ โดยเริ่มจากชั้นที่ 2 ซึ่งในชั้นที่ 2 และ 3 มีการปูกระเบื้องเป็นภาพนักปราชญ์จีนเช่นเดียวกัน ต่อมาในชั้นที่ 4 และ 5 มีการปูกระเบื้องเป็นภาพนักบวช และในชั้นที่ 6 และ 7 มีการปูกระเบื้องเป็นภาพดอกไม้ในแจกัน ในแต่ละชั้นภายในประดิษฐานศาสนวัตถุ ดังต่อไปนี้ ภายในชั้นที่ 1 บรรจุพระโพธิสัตว์กวนอิมพันมือและเทพอยู่บนซุ้มหน้าต่าง ต่อมาในชั้นที่ 2 มีพระพุทธรูปสำริดปางนาคปรกและปางป่าเลไลยก์ประดิษฐานอยู่ด้านใน ชั้นที่ 3 และ 4 มีพระพุทธรูปทองเหลืองปางห้ามแก่นจันทร์ประดิษฐานภายใน ชั้นที่ 5 มีพระพุทธรูปทองเหลืองปางประทานอภัยประดิษฐานอยู่ด้านในเจดีย์ ในชั้นที่ 6 มีพระพุทธรูปทองเหลืองปางสมาธิประดิษฐานอยู่ภายใน และชั้นที่ 7 มีการอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้ามาอยู่ภายในเจดีย์ พร้อมทั้งมีรูปปั้นเทพเจ้าเงินและรูปปั้นพระสงฆ์อยู่รอบข้างอีกด้วย

วิเคราะห์เจดีย์วัดถ้ำเขาน้อย

ลักษณะสถาปัตยกรรมและการตกแต่ง จากโครงสร้าง การตกแต่ง และการจัดวางรูปปั้น และพระพุทธรูปของเจดีย์ 7 ชั้น ในวัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรีที่กล่าวมาข้างต้นมาเปรียบเทียบกับเจดีย์จีน (塔:Tǎ) ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของจีน พบว่าโครงสร้างของเจดีย์ 7 ชั้นในวัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรีมีรูปทรงของหลังคาเป็นรูปแปดเหลี่ยมและเป็นชายคาแบบไล่ระดับ อีกทั้งมีส่วนของผนังที่เปิดบางส่วนเช่นเดียวกับเจดีย์จีนในสมัยศตวรรษที่ 5-10 (ภาพที่8)



ภาพที่8 เจดีย์จีน 7 ชั้น ในวัดถ้ำเขาน้อย

ที่มา: สวรรยา ใจชาญสุขกิจ. วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี.ถ่ายวันที่ 28 กรกฎาคม 2556.

นอกจากนี้ยังมีการนำเข้าเจดีย์จำลองมาเป็นประติมากรรมประดับสวนจากประเทศจีน ในช่วงสมัยรัชกาลที่ 3 เป็นจำนวนมากอีกด้วย ซึ่งตัวอับเฉานั้นมีต้นกำเนิดจากการค้าสำเภาในสมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อประเทศไทยส่งสินค้าไปขายในต่างประเทศ สินค้าที่ส่งออกส่วนใหญ่เป็นไม้สัก ข้าวสาร งาม้าง ดินบุก พลวง ไม้ เครื่องเทศ ซึ่งเป็นของมีน้ำหนักรวมมาก เมื่อขายสินค้าหมดแล้ว การเดินทางกลับก็จะซื้อสินค้าจากประเทศคู่ค้ากลับมา ส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทผ้าแพร ผ้าไหม แร่

ทอง แร่เงิน ไช่มุก ซึ่งเป็นสินค้าที่มีราคาสูงและมีน้ำหนักเบา เรือสำเภาก็จะแล่นฝ่าคลื่นลมในทะเล
ได้นั้นต้องมีน้ำหนักพอสมควร มิฉะนั้นเรือจะโคลงแล่นฝ่าคลื่นลมมาได้ จึงต้องมีการถ่วง
น้ำหนักใต้ท้องเรือ โดยมีการใส่อับเฉามาใต้ท้องเรือ อับเฉาในยุคแรกๆ จะมีลักษณะเป็นแท่งหินยัง
ไม่มีการทำเป็นตุ๊กตาหิน โดยนำไปใช้เป็นแท่งหินปูพื้นทำถนนทางเดิน ณ พระบรมมหาราชวังใน
ปัจจุบัน ต่อมามีการนำตุ๊กตาหินมาใส่เป็นตัวอับเฉา ตุ๊กตาหินเหล่านี้ได้นำมาตั้งตกแต่งพระอาราม
พระราชวัง วัง หรือบ้านผู้มียศศักดิ์ โดยสลักเป็นรูปต่างๆ ทั้งรูปคน ฝรั่ง จีน เทพเทวดา และรูปสัตว์
ด้านการตกแต่งมีการตกแต่งด้วยกระเบื้องเคลือบซึ่งถือเป็นลักษณะเด่นของศิลปะจีนที่เข้ามามี
อิทธิพลในประเทศไทยสมัยรัชกาลที่ 2-3

คติในการสร้างเจดีย์วัดถ้ำเขาน้อย การจัดวางประติมากรรมในแต่ละชั้น โดยชั้นที่ 1
ประดิษฐานพระโพธิสัตว์กวนอิม (อวโลกิตेश্বর) (ภาพที่ 9) ชั้นที่ 2 ประดิษฐาน พระพุทธรูปปาง
นาคปรกและพุทธรูปปางป่าเลไลย์ (ภาพที่ 10) ชั้นที่ 3 และ 4 ประดิษฐานพระพุทธรูปปางห้าม
จันทร์ (ภาพที่ 11-12) ชั้นที่ 5 ประดิษฐานพระพุทธรูปปางประทานอภัย (ภาพที่ 13) ชั้นที่ 6
ประดิษฐานพระพุทธรูปปางสมาธิ (ภาพที่ 14) ชั้นที่ 7 ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ (ภาพที่ 15)
การจัดวางรูปเคารพทางศาสนาดังกล่าวสามารถสันนิษฐานได้หลายแนวทางกล่าว คือ ประการแรก
จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เคยเข้าชมวัดถ้ำเขาน้อยในระยะแรกสร้าง ผู้เข้าชมกล่าวว่า ภายในเจดีย์ไม่ได้มี
การประดิษฐานรูปเคารพใดๆ จนกระทั่งภายหลังเมื่อมีเจ้าอาวาสองค์เดิมมรณภาพและมีการแต่งตั้ง
เจ้าอาวาสองค์ใหม่ดำรงตำแหน่งจึงเริ่มมีการนำรูปเคารพเข้ามาประดิษฐานภายใน และได้
ปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมอีกหลายครั้งในภายหลัง จากข้อมูลการสัมภาษณ์ทำให้สันนิษฐานได้ว่า แต่เดิม
การสร้างเจดีย์วัดถ้ำเขาน้อยมีการใช้หลักความเชื่อในเรื่องมงคลแบบจีนมากกว่าการมุ่งเน้นในเชิง
พุทธศาสนา โดยการสร้างเจดีย์แบบจีน 7 ชั้น ซึ่งเลข 7 ชาวจีนทางเหนือเชื่อว่าเป็นเลขที่ให้
ความหมายดีและเป็นสิริมงคล เพราะเลข 7 ไปพ้องเสียงกับคำว่า 起 (qǐ ฉี) มีความหมายว่า ขึ้น
หรือ เจริญ (อรพรรณ พัฒนาวิชชย์, สนุกกับภาษา, โรงเรียนภาษาและวัฒนธรรม ส.ท.ท., 34.)



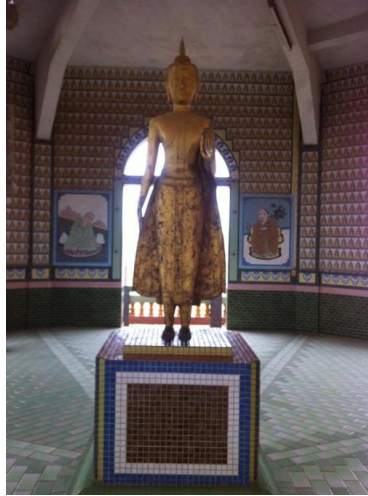
ภาพที่9 พระโพธิสัตว์กวนอิม (อวโลกิเตศวร)

ที่มา: สวรรรยา ใจชาญสุขกิจ. วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี.ถ่ายวันที่ 28 กรกฎาคม 2556.



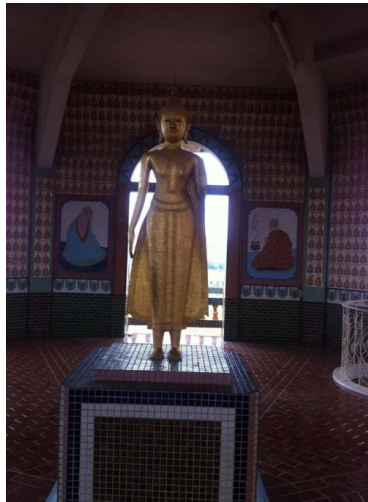
ภาพที่10 พระพุทธรูปปางนาคปรกและป่าเลไลยก์

ที่มา: สวรรรยา ใจชาญสุขกิจ. วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี.ถ่ายวันที่ 28 กรกฎาคม 2556.



ภาพที่11 พระพุทธรูปปางห้ามแก่นจันทร์(1)

ที่มา: ศวรรรยา ใจชาญสุขกิจ. วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี.ถ่ายวันที่ 28 กรกฎาคม 2556.



ภาพที่12 พระพุทธรูปปางห้ามแก่นจันทร์(2)

ที่มา: ศวรรรยา ใจชาญสุขกิจ. วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี.ถ่ายวันที่ 28 กรกฎาคม 2556.



ภาพที่13 พระพุทธรูปปางประทานอภัย

ที่มา: ศววรรษยา ใจชาญสุขกิจ. วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี.ถ่ายวันที่ 28 กรกฎาคม 2556.



ภาพที่14 พระพุทธรูปปางสมาธิ

ที่มา: ศววรรษยา ใจชาญสุขกิจ. วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี.ถ่ายวันที่ 28 กรกฎาคม 2556.



ภาพที่15 พระบรมสารีริกธาตุ

ที่มา: ศวรรยา ใจชาญสุขกิจ. วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี.ถ่ายวันที่ 28 กรกฎาคม 2556.

ข้อสันนิษฐานประการที่ 2 การประดิษฐานรูปเคารพภายในเจดีย์จากหลักฐานที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน ทำให้สันนิษฐานได้ว่าการจัดวางรูปเคารพจัดวางตามคติมณฑลของพุทธศาสนามหายาน โดยมีการแบ่งเป็น 3 ภูมิ คือ อรูปภูมิ รูปภูมิ กามภูมิ ซึ่งสัมพันธ์กับการจัดวางรูปเคารพภายในเจดีย์ดังนี้ ชั้นที่ 1 ประดิษฐานพระโพธิสัตว์กวนอิม (อวโลกิเตศวร) พระโพธิสัตว์ในศาสนาพุทธแบบมหายาน กำเนิดจากพระธยานิพุทธเจ้านามอมิตากพุทธเจ้า อาจจัดอยู่ชั้นกามภูมิ ต่อมาในชั้นที่2-6 ประดิษฐานพระพุทธรูป อาจจัดอยู่ชั้นรูปภูมิ และชั้นที่ 7 ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ อาจจัดอยู่ชั้นอรูปภูมิ

ชั้นที่7	พระบรมสารีริกธาตุ	อรูปภูมิ
ชั้นที่6	พระพุทธรูปปางสมาธิ	รูปภูมิ
ชั้นที่5	พระพุทธรูปปางประทานอภัย	
ชั้นที่4	พระพุทธรูปปางห้ามแก่นจันทร์	
ชั้นที่3	พระพุทธรูปปางห้ามแก่นจันทร์	

ชั้นที่2	พระพุทธรูปปางนาคปรกและป่าเลไลยก์	
ชั้นที่1	พระโพธิสัตว์กวนอิม (อวโลกิเตศวร)	กามภูมิ

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบการจัดวางรูปเคารพและคติมณฑลมหายาน

ข้อสันนิษฐานประการที่ 3 การจัดเรียงประติมากรรมภายในเจดีย์นั้นจัดเรียงตามแบบพุทธศาสนานิกายมหายาน ที่เป็นที่นิยมในประเทศจีน กล่าวคือมีการจัดวางพระโพธิสัตว์ไว้ชั้นล่างสุด ต่อด้วยพระพุทธรูปและจัดวางชั้นบนสุดด้วยพระสาวรีกษาคูของพระพุทธเจ้า ซึ่งถือเป็นจุดประสงค์หลักในการสร้างเจดีย์จีนตามความเชื่อของชาวจีน โบราณอีกด้วย

สรุปผลการวิจัย

บทความวิจัยนี้นำเสนออิทธิพลของสถาปัตยกรรมจีนที่มีอิทธิพลต่อสถาปัตยกรรมไทย ซึ่งมีขอบเขตการศึกษาเจดีย์จีน 7 ชั้น ที่วัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี จากการศึกษาพบว่า สถาปัตยกรรมเจดีย์ 7 ชั้น ในวัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรี ได้รับอิทธิพลด้านโครงสร้างและความเชื่อมาจากสถาปัตยกรรมจีนในช่วงศตวรรษที่ 5-10 ซึ่งเห็นได้จากรูปทรงของเจดีย์ที่เป็นแบบแปดเหลี่ยมตามแบบการสร้างเจดีย์จีน ชายคาที่มีการไต่ระดับ และลักษณะของซุ้มประตูและหน้าต่างที่ทำให้เจดีย์มีส่วนที่เปิด นอกจากนี้เจดีย์จีน 7 ชั้น ในวัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรียังได้รับอิทธิพลจากศิลปะจีนที่เข้ามาในประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ 2-3 สังเกตได้จากการตกแต่งกระเบื้องเคลือบที่มีการลงสีเส้นตามแบบการทำกระเบื้องเคลือบของจีนและการบูรณปฏิสังขรณ์แบบภาพโมเสกทั้งรูปดอกไม้ รูปนักปราชญ์จีน ตลอดจนรูปนักบวชจีนอีกด้วย นอกจากนี้ด้านโครงสร้างตามหลักสถาปัตยกรรมแล้ว เจดีย์จีน 7 ชั้น ในวัดถ้ำเขาน้อย จังหวัดกาญจนบุรียังนำความเชื่อแบบพุทธศาสนานิกายมหายานที่เป็นที่นิยมในประเทศจีนมาใช้ในการจัดเรียงประติมากรรมภายในเจดีย์ โดยมีการจัดวางพระโพธิสัตว์ไว้ชั้นล่างสุดเพื่อสื่อถึงกามภูมิ ต่อมาในชั้นที่ 2-6 มีการประดิษฐานพระพุทธรูปเพื่อสื่อถึงรูปภูมิ และจัดวางชั้นบนสุดด้วยพระสาวรีริกาตุของพระพุทธเจ้าเพื่อสื่อถึงอรุณภูมิ ซึ่งถือเป็นจุดประสงค์หลักในการสร้างเจดีย์จีนตามความเชื่อของชาวจีนโบราณ

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารตีพิมพ์ภาษาไทย

ไชแสง สุชะวัฒนะ. การศึกษาอิทธิพลของสถาปัตยกรรมจีนที่มีต่อสถาปัตยกรรมในประเทศไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

ไชแสง สุชะวัฒนะ. วัดพุทธศาสนาที่ได้รับอิทธิพลศิลปะจีนในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

อชิรัชฎ์ ไชยพจน์พานิช. อิทธิพลศิลปะจีนในงานจิตรกรรมแบบนอกอย่างสมัยรัชกาลที่ 3.

มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.

อรศิริ ปาณินท์. การศึกษาเปรียบเทียบวัดจีนในกรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533.

หนังสือและเอกสารตีพิมพ์ภาษาอังกฤษ

China Academy of Architecture. Ancient Chinese architecture. China Building

Industry Press, 2525.

ฐานข้อมูลออนไลน์

ณัฐวุฒิ สังข์ต้อง. การค้ากับต่างประเทศสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ไทยมีการค้าขายกับ

ต่างประเทศ.[ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <https://sites.google.com/site/nattawutsong>

tong/hnwy-kar-reiyn-ru-thi-2/5-kar-kha-kab-tang-prathes-ni-smay-ratnkosinthr-

txn-tn-thiy-mi-kar-khakhay-kab-tang-prathe. วันที่สืบค้นข้อมูล 11 กันยายน

2556.

ทศพัทธ์ร่ำพัน.(2553). "วัดถ้ำเขาน้อย" วัดอนัมนิกายชายเขา กาญจนบุรี. [ออนไลน์].

เข้าถึงจาก: <http://www.oknation.net/blog/100storieskan/2012/01/30/entry-1>.

วันที่สืบค้นข้อมูล 28 กรกฎาคม 2556.

ธนภัทน์ วุฒินิติกรกิจ. (2555). แก๊งจีน. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก:

<http://thanapath.blogspot.com>. วันที่สืบค้นข้อมูล 7 กรกฎาคม 2556.

พรชัย สังเวียนวงศ์. (2555). ตัวอับเฉา ทำไมถึงเรียกเช่นนั้น. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก:

<http://board.postjung.com/642586.html>. วันที่สืบค้นข้อมูล 10 กุมภาพันธ์ 2557.

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอุดรธานี. อนัมนิกาย. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก:

<http://www.oknation.net/blog/SIAM1932/2010/01/24/entry-1>. วันที่สืบค้นข้อมูล

11 กันยายน 2556.

SIAM1932. (2553). มาเรียนรู้ชาวไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยว่ามีจำนวนเท่าไรและ

ประวัติการอพยพชาวจีนมาประเทศไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก:

<http://www.oknation.net/blog/SIAM1932/2010/01/24/entry-1>. วันที่สืบค้นข้อมูล

11 กันยายน 2556.

_____ . วัดถ้ำเขาน้อย วัดศิลาปะจีน. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก:

<http://www.comingthailand.com>. วันที่สืบค้นข้อมูล 7 กรกฎาคม 2556.

Wikipedia. ปางห้ามพระแก่นจันทน์. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก:

<http://th.wikipedia.org/wiki/ปางห้ามพระแก่นจันทน์>. วันที่สืบค้นข้อมูล 12

กุมภาพันธ์ 2557.

Wikipedia.Chinese Pagoda.^[ออนไลน์]. เข้าถึงจาก:

http://en.wikipedia.org/wiki/Ceifeng_Pagoda. วันที่สืบค้นข้อมูล 28 กรกฎาคม 2556.

Wikipedia.Chinese Architecture.^[ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://en.wikipedia.org/wiki/>

Chinese_architecture. วันที่สืบค้นข้อมูล 15 กันยายน 2556.